

Rusya'nın Ukrayna Tutumu ile İsveç ve Finlandiya Tutumu Arasındaki Fark

Soru:

Rusya, NATO'ya katılım niyetini açıkladığında neden Ukrayna'ya karşı askeri harekatta bulundu da ittifaka fiilen katılan Finlandiya'ya ve ittifaka katılımı an meselesi haline gelen İsveç'e karşı herhangi bir askerî harekâta bulunmadı?

Cevap:

Cevabı netleştirmek için aşağıdaki hususları gözden geçireceğiz:

Birincisi: Ukrayna ve Rusya-Ukrayna savaşının nedenleri hakkında çok sayıda soru cevap yayınladık:

1- 24 Ocak 2004 tarihli soru cevapta şöyle demiştik: "Ukrayna ise Rusya'ya sıkı sıkıya bağlıdır ve önemli bir müttefikidir. Ayrıca kendilerini Rus olarak gören Ukraynalılar da var. Rusça konuşuyorlar ve büyük bir yüzdesi özellikle de doğu Ukrayna'da yaşayanlar Rus kökenlidir..."

2- 20 Mart 2010 tarihli soru cevapta şöyle demiştik: "Yüzölçümü 603.700 km²'ye, nüfusu ise 48 milyona ulaşan Ukrayna, Karadeniz'e kıyısı olması, özellikle doğalgaz olmak üzere enerji nakil hatları güzergahında bulunması ve Avrupa ve Asya'yı birleştiren stratejik bir konuma sahip olmasından dolayı uluslararası durumu ve bölgesel dengeleri önemli ölçüde etkileyecek durumdadır..."

3- 23 Mayıs 2013 tarihli soru cevapta şöyle demiştik: "Rusya'ya gelince; Ukrayna, onun için en önemli ülkelerden biridir. Dolayısıyla onu kaybetmesi durumunda doğrudan onun sınırları üzerinde Batı olacaktır. Zira o, ekonomik öneminin dışında Batı açısından onun için bir kalkan gibidir. Zira Rus doğalgaz boruları Batı'ya buradan geçmektedir. Zaten Rusya'nın, Ukrayna da dahil Sovyetler Birliği bölgesindeki hegemonyasını yeniden elde etmede ısrarcı olduğu bilinmektedir..."

4- 22 Şubat 2014 tarihli soru cevapta şöyle demiştik: "Ukrayna onun için en önemli ülkelerden biridir. Zira Ukrayna'yı kaybederse Batı doğrudan sınırları ile yüz yüze kalacaktır. Avrupa açısından Ukrayna Rusya için bir koruyucu kalkan gibidir. Ukrayna, Rusya için ekonomik yönden de önemlidir. Çünkü Rus gaz boru hattı, Avrupa'ya Ukrayna üzerinden geçmektedir. Bu nedenle Rusya Ukrayna'yı kaybettiği zaman bilfiil Avrupa kapısında demektir. Zira Ukrayna, Moskova'ya 300 km uzaklıktadır. İşte Rusya'nın Ukrayna'ya müdahale nedeni budur... Bu bir açıdan böyledir. Öte yandan Rus ordusunun Karadeniz'de bir filo üssü vardır. Ukrayna, Rusya ve Doğu Avrupa arasında bir duvar görevi görmektedir. Aynı zamanda Ukrayna, Avrupa ile Rusya arasında bir tampon bölgedir."

5- 22 Aralık 2021 tarihli soru cevapta ise şöyle demiştik: "Ukrayna, Rusya'nın ön bahçesidir. Konum, milli, dini ve tarihi bağ açısından örneğin Orta Asya gibi Rusya'nın arka bahçesi değildir. Rusya ve uluslararası konumu için Ukrayna Rusya'nın ön cephesidir. Karadeniz'e nazırdır. Rusya'nın tarih boyunca ilhak ettiği Kafkas İslam bölgeleri üzerinden

Karadeniz'i kontrol eder... Sovyet devletinin zayıflığı, bir tampon bölge olarak Doğu Avrupa'dan vazgeçmek mecburiyetinde bırakmıştır. Doğu Avrupa'ya doğru genişleyen NATO karşısında, en azından komşuları Ukrayna ve Beyaz Rusya'nın, NATO riskleri ve doğuya doğru ilerleyen askeri makinesi için tampon bölge olmasını arzulamaktadır. Rusya bugün Ukrayna'nın NATO üyeliğine veya NATO'nun Ukrayna'yı desteklemesine karşı çıkmaktadır."

İkincisi: Bütün bunlar Ukrayna'nın Rusya için ne kadar önemli olduğunu göstermektedir, hatta neredeyse Rusya Ukrayna'yı bağımsız bir devlet olarak görmemektedir. Putin 21 Şubat 2022 tarihinde yaptığı konuşmada şunları söyledi: "Ukrayna Rusya için sadece komşu bir ülke değil, aynı zamanda tarihin bir parçasıdır, Ukraynalılar yoldaşlarımız ve akrabalarımızdır" ifadelerini kullandı." (23.02.2022 Anadolu Ajansı) Ayrıca Rusya, coğrafi ve stratejik konumu ve demografik yapısı gereği Ukrayna'yı NATO'nun Rusya'ya erişimine izin vermeyen bir tampon bölge yani bir kırmızı çizgi olarak görmektedir. Putin, (kuvvetlerini ve silahlarını Ukrayna'da konuşlandırması konusunda) NATO'yu uyararak şunları söyledi: "NATO'nun askeri altyapısını Ukrayna'da genişletmesi, Rusya için bir kırmızı çizgidir ve güçlü bir tepkiye yol açacaktır..." (04.12.2021 Noonpost)

Rusya, ister 1990'lı yılların başında Karadeniz Filosu'nun paylaşımı meselesinde olsun, ister Sovyetler Birliği'nin Rusya topraklarından Avrupa'ya gaz taşımak için Ukrayna'da inşa ettiği uzun ve geniş gaz boru hatları meselesinde olsun, ister Rusya pazarının Ukrayna'nın verimli topraklarında üretilen şeker ve yağlara şiddetle ihtiyaç duyması gibi ticari meselelerde olsun, isterse Ukrayna'nın Avrupa Birliği ve NATO yönelimlerinin ortaya çıkmasında olsun, Ukrayna'yı tekrar hegemonyası altına alamayınca, Rusya'yı bir süper güç olarak uluslararası bir statüye kavuşturacağını düşünerek ve Amerika'nın Çin meselesiyle meşgul olduğuna ve bu nedenle Rusya'nın Ukrayna saldırısına sessiz kalacağını inanarak Putin son seçenek olarak askeri güce başvurmuştur... Özellikle Putin, Çin'le meşguliyeti nedeniyle Amerika'nın harekete geçmeden önce Ukrayna'yı hemen kontrolü altına alacağını düşünmüştür. Siyasi aptallığı ve megalomanisi onu buna itmiştir! Sonuç olarak, Amerika Ukrayna meselesini benimsemiş, askeri teçhizat sağlamış ve askerlerine askeri eğitim vermiştir. Arkasından Avrupa'yı seferber etmiş, son Ukraynalı ve Rus askeri kalana kadar savaşın fitilini ateşlemiştir. Kendi askerleri ise savaşı uzaktan izlemektedirler!

Üçüncüsü: Peki neden Rusya'nın ittifaka katılmış olan Finlandiya'ya ve ittifaka girmesi an meselesi haline gelen İsveç'e karşı herhangi bir askeri harekatta bulunmadığı meselesine gelince, bunun cevabı şöyledir:

1- Her ne kadar Finlandiya Rusya'nın komşusu İsveç de komşusu olmasa da bilindiği gibi İsveç ve Finlandiya coğrafi, demografik konumu, tarihi, hegemonyası, ekonomisi ve güvenliği bakımından Ukrayna'ya benzememektedir. Bu nedenle bu iki ülke, Ukrayna gibi Rusya'ya göre ölüm kalım meselesi değildir. Ayrıca Rusya'nın bu iki ülkeye bakışı tamamen farklıdır. Rusya, yukarıda Putin'in açıklamalarında da olduğu gibi özellikle de Sovyetler Birliği'nin bir parçası olmuş olması nedeniyle Ukrayna'yı tam bağımsız bir ülke olarak görmemektedir. Finlandiya ve İsveç'in gerçeklikleri ise farklıdır. Finlandiya 1995'ten beri Avrupa Birliği üyesidir ve 2023'te NATO'ya katılmıştır. İsveç ise NATO ile yakın ilişkilere sahiptir ve düzenli olarak ortak askeri tatbikat yapmaktadır. İsveç, birliğe 1995 yılında katılan, Avrupa Birliği'nin NATO üyesi olmayan altı üyesinden biridir. Dolayısıyla Rusya'nın, Ukrayna'ya yaptığı gibi formalite de olsa İsveç ve Finlandiya'ya saldırmak için hiçbir bahanesi yoktur.

2- Üstelik Rusya şu anda Ukrayna ikileindedir ve içinden çıkabilmiş değildir. Bu gerçeklik onun yeni bir savaşa girme becerisini yok etmektedir. Güçleri ve yeteneklerinin boyutunu fark etmiş olması ihtimal dışı değildir. Yaklaşık bir buçuk yıldır Ukrayna savaşının içerisinde ve şu ana kadar zafer elde etmiş değildir. Dolayısıyla Ukrayna ve onu destekleyen Batı karşısında açıkça zafiyet içerisindeyken mevcut koşullarda yeni bir savaşa girmesi pek mümkün görünmüyor.

3- Burada benzer bir emsalden bahsetmekte fayda var. 1997'den beri genişleme dalgası uyarınca eski Varşova Paktı ülkeleri Polonya, Macaristan, Bulgaristan, Romanya, Estonya, Litvanya ve (eski Sovyetler Birliği'nin bir parçası olan) Letonya NATO'ya katıldıklarında Rusya zayıf bir durumdaydı. Sovyetler Birliği'nin çöküşünün kalıntısı karmaşasından henüz kurtulabilmiş değildi. Çöküşün etkilerini yaşıyor ve bu etkilerden tam olarak kurtulamamıştı. Siyasi veya ekonomik olarak büyük bir devlet statüsüne henüz kavuşmamıştı. Dolayısıyla bu ülkelerin ittifaka girmesini engellemek için Batının karşısında durabilecek kapasitede değildi. Aynı şekilde Ukrayna'yı şartlarına boyun eğdiremeyen Rusya'nın Ukrayna saldırısı Rusya'nın tehlikeli askeri zayıflığını açığa çıkarmış, itibar ve prestijini sarsmıştır, doksanlı yılları andırmaktadır. Bu nedenle, İsveç ve Finlandiya'nın konumları ve mevcut askeri zayıflığı nedeniyle Rusya şu anda İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine karşı çıkacak bir konumda değildir.

Umarım Rusya'nın Ukrayna tutumu ile İsveç ve Finlandiya tutumu arasındaki fark açığa çıkmıştır.

H.26 Muharrem 1445
M.13 Ağustos 2023